

## **29. Активні методи контролю та оцінки знань студентів**

**Юлія Фірсова ,І. Нікітіна**

*Національний університет харчових технологій*

**Вступ.** Контроль та оцінка знань студентів є обов'язковими компонентами в процесі навчання. Вони мають місце на всіх етапах процесу навчання, але особливого значення набувають після вивчення якого-небудь розділу програми і завершення ступеня навчання. Суть перевірки результатів навчання полягає у виявленні рівня

засвоєння знань студентами який повинен відповідати освітньому стандарту з даної програми, даного предмету [див.: 2]. «Контроль» та «оцінка» є дидактичними поняттями. Вони становлять необхідну й важливу ланку дидактичного процесу. Контроль становить собою сукупність усвідомлених дій, спрямованих на отримання відомостей про рівень опанування окремими студентами, програмного матеріалу, оволодіння теоретичними й практичними знаннями, навичками і вміннями, що необхідні в процесі виконання завдань професійної діяльності [див.: 1].

**Матеріали і методи.** Організований навчальний процес потребує контролю, а саме: своєчасного фіксування недоліків, оперативного їх усування, виявлення помилок, їх причин й на основі цього коригування діяльністю і стимулювання активністю студентів загалом. Контроль дає можливість аналізувати якість засвоєння студентами навчального матеріалу, критично оцінювати його, вносити корективи [див.:1] Оцінка – це встановлення відповідності кількісно-якісних характеристик роботи студента щодо певних вимог. Оцінка може бути моральною (схвалення або осуд роботи студента відповідно до етичних норм) та педагогічною (це визначення рівня засвоєння студентом знань, умінь і навичок відповідно до вимог навчальної програми).

Сучасна дидактика виділяє наступні методи контролю: методи усного контролю, методи письмового контролю, методи практичного контролю, дидактичні тести, спостереження. Методи усного контролю – це бесіда, розповідь студента, роз'яснення та ін. Основою усного контролю слугує монологічна відповідь студента або запитально-відповідна форма – бесіда. Залік і усний екзамен є найбільш активною перевіркою знань за визначений період навчання. Екзамен, як спосіб перевірки знань, викликає неоднозначну оцінку. Можна виділити два головних недоліки екзамену: перший – це при «витягуванні» вдалого/невдалого білета є елемент випадковості; другий – екзамен є, до певної міри, стресовою ситуацією для того, хто його складає, часто блокує інтелектуальні можливості особистості. Письмовий контроль (контрольна робота, реферат) забезпечує глибоку і всебічну перевірку засвоєння, оскільки вимагає комплексу знань і умінь студента. У письмовій роботі студенту необхідно показати і теоретичні знання, і вміння застосовувати їх для розв'язування конкретних задач. Виконання практичних робіт можна вважати ефективним, але нечасто використовуваним способом перевірки результатів навчання. Мається на увазі проведення лабораторних дослідів, створення виробів та ін. [див.: 2].

Тестування, як методика контролю якості підготовки спеціалістів, отримало визнання та широке розповсюдження в діяльності вищої школи, особливо в останні роки. Сутність цього методу полягає у визначенні завдань (запитань), на які подані альтернативні відповіді, а студент має обрати правильну відповідь, аргументувати свій вибір. З одного боку, тестова перевірка має ряд переваг перед традиційними формами перевірки знань студентів, оскільки дає змогу раціональніше використати час занять, охопити більший об'єм, швидко встановити зворотній зв'язок зі студентами та визначити результати засвоєння матеріалу. Але тест фіксує лише результати роботи, але не хід її виконання, можливе вгадування правильного варіанту відповіді, а також випадки, коли вибір неправильної відповіді пояснюється неуважністю студента. Головною перевагою тестів є повністю автоматизована перевірка знань студентів, яка забезпечує максимально можливу об'єктивність (усі студенти перебувають в рівних умовах в процесі перевірки знань). Тести розвивають пізнавальну діяльність студентів, активізують мислення студентів, допомагають організувати роботу, перевірити знання на різних рівнях, використовуючи диференційоване навчання [див.: 3].

**Висновок.** Педагогічна оцінка має значення у формуванні самооцінки студентів. Проте високі оцінки сприймаються як належні, а негативні викликають у багатьох студентів обурення. Традиційний підхід до реалізації функції контролю та оцінки не дає можливості характеризувати рівень особистісного зростання майбутнього фахівця, який визначається лише гіпотетично на основі стану розвитку когнітивної сфери. Наведу такі приклади: студент був відмінником, а в статусі викладача працювати з групою не вміє, не може знайти індивідуальний підхід до студента і, навпаки, студент навіть з оцінками «добре» і «задовільно» в дипломі, може стати хорошим педагогом, вихователем, мати авторитет у студентів. Тому основними критеріями оцінки випускників вищої школи є відповідність підготовки студентів вимогам професійної діяльності.

### **Література:**

1. *Кузьмінський А.І.* Педагогіка вищої школи: Навч. посіб./А.І. Кузьмінський. –К.: Знання, 2005. – 486 с.
2. *Зайченко І.В.* Педагогіка. Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів/І.В. Зайченко. – Чернігів, 2003. – 528 с.
3. *Подоляк Л.Г., Юрченко В.І.* Психологія вищої школи: Навчальний посібник для магістрантів і аспірантів/Л.Г. Подоляк, В.І. Юрченко. – К.: ТОВ “Філ-студія”, 2006. – 320 с.